

เอกสารข่าว

วันอังคารที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๖

คณะกรรมการการพัฒนาระบบสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน
สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส วุฒิสภา

คณะกรรมการการพัฒนาระบบสังคมฯ วุฒิสภา นำโดย นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ ประธานคณะกรรมการ ได้จัดประชุม (ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์) เมื่อวันอังคารที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๖ เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา โดยที่ประชุมได้ร่วมกันพิจารณารายงาน การพิจารณาศึกษา เรื่อง การพัฒนาระบบกิจการผู้สูงอายุรองรับสังคมสูงวัย โดยคณะอนุกรรมการติดตามการปฏิรูปด้านสังคม กิจการผู้สูงอายุและสังคมสูงวัย สรุปสาระสำคัญดังนี้

นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์
ประธานคณะกรรมการ

รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การพัฒนาระบบกิจการผู้สูงอายุรองรับสังคมสูงวัย

ความสำคัญของเรื่อง

ประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมสูงอายุอย่างสมบูรณ์ (Aged Society) ในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ และคาดว่าจะเข้าสู่สังคมสูงอายุระดับสุดยอด (Super Aged Society) ในไม่ช้า คณะอนุกรรมการได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงได้ทบทวนสถานการณ์และการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อรับมือกับสถานการณ์สังคมสูงวัยได้อย่างเท่าทัน จึงเป็นที่มาของการพิจารณาศึกษาในเรื่องนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงกฎหมายและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกิจการผู้สูงอายุของประเทศไทย ระบบและกลไกการดำเนินงานกิจการผู้สูงอายุของประเทศไทย โดยศึกษาจากกรณีศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานกิจการผู้สูงอายุของต่างประเทศและประเทศไทย รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานกิจการผู้สูงอายุของประเทศไทย ตลอดจนจัดทำข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการดำเนินงานกิจการผู้สูงอายุของประเทศไทย

ข้อค้นพบ : ประเทศไทย

ข้อค้นพบ : ประเทศไทย

การดำเนินงานระบบกิจการผู้สูงอายุ แบ่งเป็น ๓ ระดับ

๑. ระดับส่วนกลาง

มีหน้าที่กำหนดนโยบาย จัดสรรงบประมาณ สนับสนุนการพัฒนา แต่หน่วยงานยังคงต่างคนต่างทำตามอำนาจหน้าที่ของตน และบูรณาการในบางเรื่อง

๒. ระดับภูมิภาค

เป็นตัวกลางเชื่อมส่วนกลางกับท้องถิ่น และมีหน้าที่จัดบริการเองด้วย โดยเฉพาะในด้านสาธารณสุข

๓. ระดับท้องถิ่น

มีการกระจายอำนาจ บทบาท หน้าที่ให้เป็นผู้รับผิดชอบการจัดบริการกิจการผู้สูงอายุในพื้นที่มากขึ้น แต่ยังคงต้องพัฒนาด้านกฎหมาย งบประมาณ องค์กรความรู้ และสมรรถนะของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

๑. ระบบบำนาญครอบคลุมเฉพาะข้าราชการ พนักงานของรัฐ และแรงงานในระบบ สำหรับผู้สูงอายุที่มีอาชีพอิสระหรือแรงงานนอกระบบยังคงน่าเป็นห่วง

๒. เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ไม่พอสำหรับการดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพดี

๓. เงินจากภาษีสรรพสามิตเหล้าและบุหรี่ที่สมทบเข้ากองทุนผู้สูงอายุ และการบริจาคเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ สามารถช่วยเหลือผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อยได้เพียงบางส่วน ไม่มีงบประมาณสำหรับพัฒนาผู้สูงอายุเท่าที่ควร

๔. ผู้สูงอายุจำนวนมากยังทำงานอยู่ เนื่องจากมีรายได้ไม่พอดำรงชีวิต (จนก่อนแก่) ซึ่งผู้สูงอายุกลุ่มนี้จำเป็นต้องมีระบบส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาเป็นการเฉพาะ เช่น พนักงานขับรถรับจ้าง เกษตรกร กรรมกร ผู้ประกอบอาชีพอิสระรายย่อย เป็นต้น

๕. บางสาขาอาชีพได้ขยายอายุเกษียณราชการ เช่น ข้าราชการตุลาการ ข้าราชการอัยการ เป็นต้น

๖. ข้าราชการที่เกษียณอายุราชการที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ ไม่มีงานทำเป็นจำนวนมาก

๗. มีความพยายามผลักดันการขยายอายุเกษียณทั้งราชการและเอกชน แต่ยังมีข้อจำกัด

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. ส่งเสริมกิจการผู้สูงอายุรับมือสังคมสูงวัย
ในทิศทางที่มุ่งส่งเสริมพหุผลพลัง เพื่อเป็นพลังพัฒนาสังคม การพัฒนาชุมชน เมืองและสังคมที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุและทุกเพศวัยให้ผู้สูงอายุอยู่กับครอบครัวและชุมชนเป็นหลัก และส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีมีหลักประกันที่มั่นคง

๓. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย ควรเน้นทำหน้าที่กำหนดนโยบายพัฒนากฎหมาย ออกมาตรการจัดสรรงบประมาณ สนับสนุนวิชาการและบุคลากร การพัฒนาศักยภาพพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารการควบคุมกำกับ การดำเนินกิจการผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน เอกชนและองค์กรภาคประชาสังคม โดย**ไม่ต้องดำเนินการเอง**

๕. การต่อยอดพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีในส่วนที่ว่าด้วยการบูรณาการรับมือสังคมสูงวัยให้ครอบคลุมหน่วยงานแผนงาน โครงการที่กว้างมากขึ้น สร้างให้เกิดการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ และควรเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่นที่ไม่ได้รับงบประมาณตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีในส่วนนี้ด้วย

๒. การกระจายอำนาจดำเนินกิจการผู้สูงอายุให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับชุมชน องค์กรภาคประชาสังคมและภาคเอกชน โดยสนับสนุนทั้งด้านกฎหมาย นโยบาย ทรัพยากร องค์ความรู้ บุคลากร โดยเน้นบทบาทของภาคเอกชนและภาคประชาสังคม เช่น วิสาหกิจเพื่อสังคม องค์กรไม่แสวงหากำไรต่าง ๆ เป็นกลไกหลัก โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานอื่นสนับสนุนอย่างเหมาะสม

๔. การพัฒนา “กลไกเลขานุการร่วมอัจฉริยะ” (Smart joint secretariat mechanism) เพื่อการจัดการงานกิจการผู้สูงอายุแบบปกติใหม่ ภายใต้การสนับสนุนของคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ เพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ ร่วมกันขับเคลื่อนงานตามมาตรการขับเคลื่อนสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืน ๔ มิติ แผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ การบูรณาการรับมือสังคมสูงวัย

๖. การพัฒนาการจัดสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติให้ก้าวหน้าและเข้มแข็งยิ่งขึ้น เพื่อสร้างให้เป็นกระบวนการมีส่วนร่วมขับเคลื่อนสังคมสูงวัย โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของหน่วยงาน รวมทั้งพัฒนาองค์ความรู้ และขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องแบบมีส่วนร่วม พัฒนาศักยภาพบุคลากร รวมทั้งสื่อสารทางสังคม และเสริมสร้างขวัญกำลังใจให้กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยมีกรมกิจการผู้สูงอายุเป็นแกนกลางในการขับเคลื่อนงาน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๗. ศึกษาเพื่อพัฒนาระบบบำนาญให้รองรับประชาชนทุกกลุ่มที่จะเคลื่อนเข้าสู่การเป็นผู้สูงอายุในอนาคต ใน ๓ ระดับ ได้แก่ (๑) บำนาญขั้นพื้นฐานที่ให้กับประชาชนทุกคนที่เข้าสู่วัยสูงอายุ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิต (๒) บำนาญจากการทำงาน และ (๓) บำนาญเสริมในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีการออมร่วมหลายฝ่ายหรือการออมด้วยความสมัครใจ

๘. ส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน องค์กรภาคประชาสังคม และชุมชนขับเคลื่อนงานกิจการผู้สูงอายุและสังคมสูงวัย เช่น การส่งเสริมการพัฒนาชมรมผู้สูงอายุและโรงเรียนผู้สูงอายุให้มีความเข้มแข็ง โดยส่งเสริมการพัฒนาทักษะชีวิต ทักษะการทำงานในโลกสมัยใหม่ การรู้เท่าทันเทคโนโลยีและเท่าทันโลกเป็นสำคัญ รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาองค์กรภาคประชาสังคมของผู้สูงอายุให้มีความเข้มแข็ง เป็นต้น

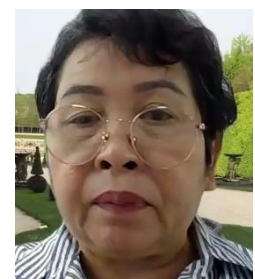
๘. เร่งศึกษาและพัฒนาระบบที่หลากหลายเพื่อเสริมสร้างพลผลิตให้เป็นรูปธรรมและกว้างขวางโดยเร็ว เช่น ศึกษาแนวทางการขยายอายุเกษียณราชการ แต่ต้องไม่ให้เกิดผลกระทบต่อประสิทธิภาพและสมรรถนะของระบบราชการ และภาระค่าใช้จ่ายศึกษาแนวทางการขยายอายุการทำงานของแรงงานในระบบ การสร้างแรงจูงใจภาคเอกชนในการจ้างผู้สูงอายุทำงาน รวมทั้งการให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาความรู้ ความสามารถและทักษะของผู้สูงอายุเพื่อให้เท่าทันการทำงานในยุคใหม่ (Re - skills และ Up - skills) เป็นต้น

๑๐. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ อาทิ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมการเตรียมความพร้อมของผู้ที่ยังไม่สูงอายุในด้านต่าง ๆ เพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุได้อย่างมีคุณภาพ การส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาผู้ดูแลผู้สูงอายุ (Care Giver) ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน การส่งเสริมให้ครอบครัวดูแลผู้สูงอายุที่บ้านและส่งเสริมจิตใจภาคเอกชนด้วยมาตรการทางภาษี ตลอดจนพัฒนาระบบสารสนเทศให้เชื่อมโยงกันและเข้าถึงได้ง่าย และให้ความสำคัญต่อการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ อีกทั้งควรพัฒนาระบบดูแลผู้สูงอายุในระยะท้ายของชีวิตเพื่อการมีสุขภาวะที่ดีของผู้สูงอายุ ให้มีคุณภาพและครอบคลุมทั่วถึง

ที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ และเลขานุการประจำคณะกรรมการ

ขอให้ผู้ด้อยโอกาสได้โอกาส
ให้สามารถก้าวข้ามขีดจำกัด
ให้ทุกเพศทุกวัยได้มีโอกาส
ให้สังคมอุดมทรัพยากรได้พัฒนา
นายเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์

ประพันธ์โดย นายเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์
กมธ.การพัฒนาสังคมฯ

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส

โทรศัพท์ ๐๒ ๘๓๑ ๙๒๒๕